

TANTÁRGYI LEÍRÁS

A tantárgy neve magyar nyelven:	Operatőri ismeretek 3.
A tantárgy neve angol nyelven:	Cameraman Studies III.
A tantárgy kreditértéke:	4
A tantárgy elektronikus tanulmányi rendszer kódja:	BN-OPISM3-04-GY
A tantárgy besorolása:	kötelező
Az oktatás nyelve (ha az nem magyar):	magyar
A tantárgy gondozásáért felelős szervezeti egység:	Mozgóképi Tanszék
A tanóra típusa és óraszám:	Gyakorlat, heti óraszám: 2, féléves óraszám: 0
Munkarend (nappali / levelező):	Nappali
A tantárgy meghirdetésének féléve:	2022/2023 1. félév
Előtanulmányi feltételek:	[Operatőri ismeretek 2. (teljesítés)]

A TANTÁRGY CÉLJA, TANULÁSI EREDMÉYNEK:

A hallgatók a félév során, műtermi operatőri etűdök forgatása alkalmával megismerkednek az operatőri mesterség alapvető elemeivel, a kompozíció, a világítás, a hangulatteremtés egymásra épülő eszközeinek gyakorlati alkalmazása során.

A TANTÁRGY TARTALMÁNAK RÖVID LEÍRÁSA:

Az operatőri gyakorlat és operatőri ismeretek oktatói/tematikai célja, hogy a másodéves hallgatók - az első évfolyamban tanultak alapján - továbbfejleszthessék eddigi fotográfiai/mozgóképes tapasztalataikat és tudásukat. Előző műtermi évben alkalom nyílt térben és mélységben tagolt enteriőrök egy nézőpontból való bemutatására és világítására több napszakban, idei tanévben az a cél, hogy egy adott teret, és ennek világítással megteremtett hangulatát a hallgatók több nézőpontból és képkivágással legyenek képesek megmutatni, természetesen a szereplőkkel együtt... A plánozás ill. a plánok és szemszögek változása során mód nyílik a fényirányok következményeinek tanulmányozására egy adott térben.

A gyakorlat illetve a jelenet során követelmény, hogy az egyik szereplőnek át kell kerülnie az első szemszöggel ellentétes oldalra, így ebben a beállításban a kamera már közel 180 fokos eltéréssel mutatja meg az adott teret. Gyakorlatilag az etűd plánozása során a hallgatóknak alkalmuk nyílik a "jelenetezés" térbeli/világításbeli következményeinek elsajátítására.

A HALLGATÓ FELADATAI, TERVEZETT TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEI:

A második évfolyamban az oktatás folyamán különösen nagy hangsúlyt kap a vizuális tervezés és "visszaolvasás" egy-egy filmkép/beállítás analízise. Ez konkrétan azt jelenti, hogy a hallgatóknak gyakorolni kell verbálisan megfogalmazni az etűd tervezési fázisaiban a képek struktúráját és hangulatát, illetve adott/létező filmképek elemzése során azok kompozíciós és fénybeli sajátosságait. Az előző évfolyamban már volt ilyen feladat, amelyben egy-egy filmképet/festményt kellett elemezni. Fontosnak tartjuk a vizuális gondolkodás képességének verbális/fogalmi fejlesztését, a képzelőerő és kifejezés segítheti az elképzelés megvalósíthatóságát, nem beszélve arról, hogy a professzionális operatőri munka során ez már követelmény.

Továbbá másodévben már elvárható, hogy a hallgatók a filmek nézésekor igyekezzenek stílusbeli jegyeket is fölfedezni, amelyek természetesen nem függetleníthetők a rendezői elképzeléstől (legtöbbször az vezethet egy film sajátos, egyéni stílusához...) a mai technikai adottságok lehetővé teszik a teljes kontrollt a rendező számára, az operatőr kevésbé szabad.

Fontos figyelemmel kísérni természetesen a legújabb trendeket is: hosszú beállítások,

dinamikus kamerakezelés, vagy/és szokatlan nézőpontok, rendhagyó kompozíciók, váratlan kameramozgások... stb.

A TÁRGY ÉRTÉKELÉSE:

A feladatok vizuális világának értékelése során természetesen nem hagyhatóak figyelmen kívül a film egészének tartalmi vonatkozásai, a forgatókönyvtől a szereplőválasztásig és a színészi munkáig. Zavarba ejtő, amikor kénytelenek vagyunk felismerni, hogy egy film kiválóan van fotografálva, de alapvetően kaotikus a történet és borzasztó a színészi munka... Ennek az ellenkezője azonban még fájóbb, amikor azt látjuk, hogy egy remek film gyöngén vagy közepesen van felvéve.

Természetesen a tárgy értékelése során alapvető fontosságú az év végi vizsgafilm eredményessége, de már szokássá vált, hogy a vizsgák alkalmával terítékre kerülnek az operatőri gyakorlatok is és az ezek forgatása során megfigyelhető alaposág, ambíció és a többiekkel való együttműködés közben tapasztalt aktivitás képessége. A szakma nyilvánvalóan túltelített, ezért csak úgy lehet eredményeket elérni, ha a hallgatók és oktatók együttműködése szigorú követelményeket tűz ki, valósít meg és őszinte kritikai észrevételeket tesz lehetővé.

KÖTELEZŐ IRODALOM:

- *53 magyar film : Hyppolitól a Sátántangóig.* MMA, 2015 (elencsér Gábor : Közelkép 2022, MMA kiadó
Szabó Gábor : Filmeskönyv 2002. Libri
Operatőri ismeretek 1985. SZFE)

AJÁNLOTT IRODALOM:

- Schröder, Nicolaus: *50 híres filmrendező : a filmművészet legnagyobb mesterei.* Alexandra, 2004 (B. Nagy László : A látvány logikája Szépirodalmi 1974
Kézikönyv film és tv alkotóknak Szerkesztő Vagyóczky Tibor 1999 HSC
Lev Kulesov : A film művészete és a filmrendezés alapjai Magyar Filmtudományi 1979)